

ብርሃን .. ምርድዳእ ኣብ ኤርትራ ጸቕጢ ካብ ኣሚሪካ

ጋዜጣ ኣልእትሓድ ኣልኢማራትያ
ኣሰማእ ኣልሕሰይኒ
15 ሰነ 2019

ኣቦ መንበር መሰጋገሪ ወተሃደራዊ ባይቶ ሱዳን ጀነራል ዓብደልፈታሕ ብርሃን ብዓርቢ 14 ሰነ 2019 ናብ ዋና ከተማ ኤርትራ ኣስመራ ዑደት ኣካይዱ። ምስቲ ኣብ ኣህጉራዊ ማዕርፎ ነፈርቲ ኣስመራ ዝተቀበሎ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ድማ ክልተኣዊ ዘተ ኣካይዱ። ኣቦ መንበር ወተሃደራዊ ባይቶ ሱዳን ናብ ኤርትራ ዑደት ንኸካይድ ንዝቀረበሉ ወግዓዊ ዕድመ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ካብ ኣምባሳደር ኤርትራ ኣብ ኻርቱም'ዩ ተቀቢሉዎ።

ተዓዘብቲ ንጋዜጣ (ኣልትሓዲ) ከም ዝገለጽዎ፡ ወተሃደራዊ ባይቶ ብውሽጢን ወጻኢን ዓቢ ጽቕጢታት ኣብ ዘጋጥሞ ዘሎ ህሞት ከምዚ ዝኣመሰለ ዑደት ሱዳን ብዘባውን ኣህጉራውን ደረጃ ንኸትዋህእ ዕድል ከምዝፈጠረላ ኣብሪሆም። ብርሃን ነቲ ብምድንጓይ ፍታሕ መሊሱ እናተሓላለኸ ዝኸይድ ዘሎ ፖለቲካዊ መድረኽ ሱዳን ምቹእ ፍታሕ ንምርካብ ይጽዕር ኣሎ። ፕረዚደንት ኤርትራ ኣብ'ቲ ብውሽጢን ደገን ብዙሕ መልክዕ ዘለዎ ጉዳያት ሱዳን ጋሻ ኣይኮነን። ኣብ ጉዳያት ሱዳን ካብ ቅድም'ዩ ተሳቲፉ። ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ኣብ'ቲ ኣባልነት ሱዳን ኣብ ሕብረት ኣፍሪቃ ንምድሰካል ዝተወሰደ ሰጉምቲን ንጉዳይ ሱዳን ኣህጉራዊ መልክዕ ዘትሕዝ'ዩ ዝበሎ ዝካየድ ዘሎ ንጥፈታትን ዕቃብታት ኣለዎ። ፕረዚደንት ኤርትራ ቅድሚ ገለ መዓልታት ናብ ምስሪ ዑደት ብምክያድ ምስ ፕረዚደንት ዓብደልፈታሕ ኣሲሲ ተራኺቡ። ክልቲኦም መራሕቲ ድማ ብዛዕባ ምዕባለታት ሱዳን ተመያዩጦም። እዚ

ኸአ ማዕረ ናይ'ቲ ኢትዮጵያ እተካይዶ ምንቅስቃስን መንገዳትን ዘሎ ካልእ ዘባዊ ምንቅስቃስ ዘመልክት እዩ።

ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳይ ኤርትራ ኣቶ ዑስማን ሳልሕ'ውን ድሕሪ'ቲ ኣብ መንገዱ ክልቲኦም ሃገራት ንልዕሊ ኣደ ዓመት ምሉእ ተበቲኹ ዝጸንሐ ዝምድና ዝሓለፈ ሰሙን ናብ ሱዳን በጺሑ። ኣብ'ቲ ዝገበሮ ዑድት ድማ ኣብ ቤተ መንግስቲ ምስ ኣቦ መንበር ወተሃደራዊ ባይቶ ተራኹቡ። ኣቶ ሳልሕ ሸው ኣብ ዝገበሮ ጋዜጣዊ መግለጺ፡ ምስ ኣቦ መንበር መሰጋገሪ ወተሃደራዊ ባይቶ ብምርኻብ ኣብ ክልተኣዊ ጉዳያት ዕዉት ዘተ ከምዘካየደ፡ ሃገሩ ኣብ ሱዳን ዘሎ ምዕባለታትን ኣብ መንገዱ ወተሃደራዊ ባይቶን ኣይልታት ለውጢን ኣርኒትን ዝካየድ ዘተን ንምፍላጥ ድሌት ከም ዘለዎ ኣብሪሁ። መሰጋገሪ ወተሃደራዊ ባይቶ ብወገኑ ነቲ ታሪኻዊ ክብል ዝገለጸ ምስ ኤርትራ ዘሎ ዝምድና ንምምዕባል ድሌት ከም ዘለዎ ብምሕባር፡ ነቲ ኤርትራ ኣብ ጉዳያት ሱዳን እተርእዮ ልዑልን ሓቀኛን ተገዳስነት ኣመሰጊኑ።

ዝምድና ኤርትራን ሱዳን፡ ክልቲኦም መራሕቲ ተቃወምቲ ተሓቁፍን ንዋፊታት ኮንትራባንዳ ተተባብዕን ኣሎኻ ብምባል ንኣድሕድዶም ድሕሪ ምክሳሶም ዝወደቀ ስርዓት ዑመር ኣልበሸር ኣብ ለካቲት 2018 ንዶብ ምስ ዓጸዎ'ዩ ኣብ ወጥሪ ኣትዩ። ተሓጋጋዚ ሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳያት ኣሚሪካ ኣብ ጉዳይ ኣፍሪቃ ቲቦር ናጂ ብወገኑ ኣብ ናይ ሱዳን ዑድቲ ኣብ ዝሃዕ መግለጺ፡ ዕዉት ዘተ ንምክያድ፡ ኣብ ልዕሊ ሰላማዊያን ዝካየድ መጥቃዕቲታት ደው ንምባል፡ ካብ ኻርቲም ህላው ወተሃደራት ንምእላይ፡ ብዛዕባ'ቲ ብጓ ሰነ ኣብ ልዕሊ ኣድመኛታት ዝተፈጸመ ቅትለት ብናጻ ኣካል ንክምርመር፡ ሓሳብካ ናይ ምግላጽ ናጽነት ንምቁጻይን ጭፍለቃ ደው ክብልን ዝተዓጽወ ኣገልግሎት ኢንተርኔት ንክክፈትን ኣብ ልዕሊ ወተሃደራዊ ባይቶ ጸቕጢታት ክቅጽልዎ ምዃኖም ገለጹ። ኣሰዲቡ ሚኒስተር ናጂ፡ ምስ ኣይልታት ለውጢን ኣርኒትን ከም ዝተራኸቡ፡ ሲቭላዊ መሰጋገሪ መንግስቲ ንክቐውም ከም ዝድግፍ፡ መጻኢ ሱዳን ዝበለጸ ክኸውን ከም ዝሰርሑ፡ ምድሰካል ኣባልነት ሱዳን ኣብ ሕብረት ኣፍሪቃ ሲቭላዊ መንግስቲ ንክቐውም ዝሰደዶ ኣያል መልእኽቲ ደገፎም ንሕብረት ኣፍሪቃ ክገልጹ ምዃኖምን ሃንቐውታ ህዝቢ ሱዳን ዘንጸባርቕ ፖለቲካዊ ፍታሕ ንምምጻእ ኢትዮጵያ ተካይዶ ዘላ ጸዕሪ ከም ዝድግፉን ኣብሪሁ።

ሚኒስተር ዜና ኤርትራ ኣቶ የማነ ገብረመስቀል፡ ድሕሪ ርክብ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂን ጀነራል ብርሃንን ኣብ ዝሃዕ መግለጺ፡ ክልቲኦም መራሕቲ ብዛዕባ ኩነታት

ሱዳንን ረብሐታት ህዝቦም ብዘገልግል ንታሪኻዊ ዝምድና ክልቲኦን ሃገራት ንምሕያልን ብዘምልከት ከምዘተመያየጡ ሓቢሩ። ኣሰዲቡ ኸኣ፡ ጀነራል ዓብደልፈራታሕ ብርሃን ብግደኡ መርገጺ ኤርትራ ኣብ ኩነታት ሱዳን ካብ'ቲ ኣብ መንጎ ክልቲኦን ሃገራትን ህዝብታትን ዘሎ ታሪኻዊ ዝምድና ዝብገስ'ዩ ብምባል ምስጋኑ ከም ዝገለጸ ኣረዲኡ።

ፕረዚደንት ኤርትራ፡ መሰጋገሪ ወተሃደራዊ ባይቶ ሱዳን ንዘተጸወቶ ተራን ኣብ ጉኒ ድሌታትን ባህጊታትን ህዝቢ ደው ምባሉን ብምሙጻስ፡ ሃገሩ ንሰውራ ሱዳናውያን ከም ዝድግፍን ኣብዚ ተኣፋፊ መሰጋገሪ መድረኽ ኩሎም ፖለቲካውያን ሓይልታት ሱዳን ክሳተፉ ኣገዳሲ ምዃኑን ብምምልካት፡ መንግስቲ ኤርትራ ኣብዚ ወሳኒ መድረኽ መሰጋገሪ ወተሃደራዊ ባይቶ ሱዳን ሰልጣን ብሰላማዊ መገዲ ንኸሰጋግር ክኸእል ምእንቲ ምሉእ ደገፍ ከም ዝገብረሉ ምሕባሩ እቲ መግለጺ ጠቓሰ።

ዘወደቐ ስርዓት ዑመር ኣልበሸር ኣብ ዞባና ህውከት ዘሳውር ህንጡይ ፖሊሲ ከም ዘተኸተለ፡ ኣብ ልዕሊ ሱዳንን ሓድነታን ዓቢ ጉድኣት ከም ዘውረደ፡ ንደቡብ ሱዳን ናብ ምንጻል ክኸይድ ከም ዝደፋፍኦ፡ ኣብ ዳርፎር፡ ኩርዱፋን፡ ኒል-ኣልኣዘረቅ፡ ምብራቕን ካልኣት ከባቢታት ሱዳንን ሽግራት ክቅጽል ከም ዝገበረ፡ ከምኡውን ነተን ካልኣት ናይ ሱዳን ፖለቲካውያን ሰልፊታት ከም ዝዳኸማን ዝበታተናን ምግባሩ፡ ንሱዳን ናብ ድኽነት ብምእታው ናብ ቍጠባዊ ቅልውላው ከም ዝሸመመ፡ ኣብ ሱዳን ብልሸውና ከም ዝገንን ብምግባር ከም ኣልቓዲዳን ካልኣት ግብረሽበራውያን ውድባት ምሰልጣኑን ምዕጣቁን፡ ነቶም ኣብ ኣፍጋኒስታን ዘተመልመሉ ዋሩፋት ናይ ኤርትራ ጅሃድን ካልኣት ኣንጻር ሊብያ፡ ጫድን ምስሪን ዝነጥፉ ግብረሽበራዊ ምንቅስቓሳትን ከም ዝሓገዘ እቲ መግለጺ ሓቢሩ።

ኣሰዲቡ እቲ መግለጺ፡ ስርዓት በሸር ወጥሪ ብምፍጣር ዞባዊ ርግኣት ንምህዋኽ ንሱዳን መበገሲ ናይ ኣዕናዊ ዞባዊ ኪዳናት ከም ዝገበራን ብሰንኪ ኣሉታዊ ፖሊሲታት ስርዓት ሃገራዊ ጉባኤ ኸኣ እቲ ሓያል ታሪኻውን ሕውነታውን ዝምድና ህዝብታት ሱዳንን ኤርትራ ግዳይ ከም ዝኾነን ብምሕባር፡ ከም ምኽንያት (ህጹጽ ናይ ሓደጋ እዋን ብምእዋጅ) ድማ ኣንጻር ኤርትራ ኩናት ከም ዝኣወጀን መንግስቲ ኤርትራ ኸኣ ንትዕግስትን ሃገራውነትን ህዝቢ ሱዳን ከም ዝድግፍ እቲ መግለጺ ኣረጋጊጹ።

አብ'ቲ ኣብ መንጉ ክልቲኦም መራሕቲ ዝተኻየደ ዘተ፡ ዶብ ክልቲኦን ሃገራት ክኸፈት፡ ዜጋታት ክልቲኦን ሃገራት ኣብ ዶብ ምቹእ ናይ ምንቅስቃስ ዕድል ከም ዝረኸቡ ክግበር፡ ዶብ ብወግዒ ንምክፋት ሰብ-ሰልጣን ናይ'ቲ ከባቢ ኣድላዩ ስጉምቲታት ብህጹጽ ክወሰዱ ከም ዝተሰማምዑ ወግዓዊ ኣገልግሎት ዜና ሱዳን (ሱና) ሓቢሩ። ከምኡ ድማ ንኣባራዊ ምትሕግጋዝን ምውህሃድን ክልቲኦን ሃገራት ኣብ ኩሉ መዳያት ንምንጥጥፍ ተሰማሚያም። ኣብ ሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳይ ሱዳን ዳይሬክተር ጀነራል ጉዳያት ኣፍሪቃ ኣምባሳደር ዓብደልመንዕም ዑሰማን ኣልቤቲ ብወገኑ፡ ኣብ'ቲ ዘተ ዓብደልፈታሕ ብርሃን ብዛዕባ ህልዊ ኩነታት ሱዳን መብርሂ ከም ዝሃቡ፡ ፕረዚደንት ኤርትራ ብግደኡ፡ ሃገሩ ንህዝቢ ሱዳን ከም እትድግፍ ብምሕባር፡ “ህዝቢ ሱዳን ጥራሕ'ዩ ዕድሉ ባዕሉ ዝውሰን” ክብል ንናይ ወጻኢ ምትእትታው ኣብ ጉዳይ ሱዳን ብትሪ ከም እትነጽግ ኣረጋጊጹ ክብል ንኣገልግሎት ዜና ሱዳን ሓቢሩ። ኣሰዒቡ ኣምባሳደር ዓብደልመንዕም፡ ክልቲኦም መራሕቲ እቲ ዓሚቁ ታሪኻዊ ዝምድና ክልቲኦም ኣሕዋታት ህዝብታት፡ ንዝሓለፈ መሪር ኩነታት ብምስጋር ኣብ ኩሉ መዳያት ሓድሽ ናይ ምትሕግጋዝን ምድግጋፍን ድልዱል ዝምድና ንምህናጽ ጽኑዕ መሰረት ኮይኑ ከም ዘገልግል ኣረጋጊጾም ክብል ኣብሪሁ።